

بیمه مرکزی
جمهوری اسلامی ایران

مجموعه راهنمای
آیین نامه ها، قوانین و بخشنامه های بیمه

(مراقب بیمه)

بیمه های خودرو

معاونت نظارت

اداره کل نظارت فنی

۱۳۹۴

عنوان قرارداد:	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور:	مجموعه راهنمای آیین نامه‌ها، قوانین و بخشنامه‌های بیمه (مراقب بیمه) / تهیه و تنظیم معاونت نظارت بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
مشخصات نشر:	تهران: بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	ج۶: جدول.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۰-۱: دوره ۱؛ ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۱-۸: ج ۱؛ ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۲-۵: ج ۲؛ ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۳-۲: ج ۳؛ ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۴-۹: ج ۴؛ ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۵-۶: ج ۵؛ ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۶-۳: ج ۶.
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
درجات:	ج ۱. شرکت‌های بیمه و واسطه‌های بیمه. ج ۲. عملیات مالی و بیمه انکابی. ج ۳. بیمه‌های خودرو. ج ۴. بیمه‌های اشخاص. ج ۵. بیمه‌های اموال. ج ۶. بیمه‌های مسئولیت و زبان‌های پولی.
موضوع:	بیمه - ایران
شناسه افزوده:	بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران
شناسه افزوده:	بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران. معاونت نظارت
رده بندی کنگره:	KMF ۹۹۸ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی:	۳۴۶/۵۵۰۸۶
شماره کتابشناسی ملی:	۱۰۴۰۴۷۱

نشر بیمه

عنوان: مجموعه راهنمای آیین نامه‌ها، قوانین و بخشنامه‌های بیمه (مراقب بیمه)

بیمه‌های خودرو

تهیه و تنظیم: معاونت نظارت بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران

طراح و ناظر چاپ: مریم خادمی نژاد

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۴

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۰-۱

شابک (جلد ۳): ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۹-۲۳-۲

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت دوره: ۳۰۰۰۰۰ ریال

ناشر: بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران (نشر بیمه)

نشانی ناشر: تهران، خیابان نلسون ماندلا، نش خیابان مریم، شماره ۲، برج بیمه، اداره

کل روابط عمومی و امور بین الملل. شماره تلفن: ۲۴۵۵۱۲۹۰

www.centinsur.ir

Email: nashr@centinsur.ir

مالکیت مادی و معنوی این اثر متعلق به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

- پیشگفتار ۹
- قانون بیمه ۱۱
- قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری ۱۶
- مقررات تعیین حق بیمه کلیه رشته‌های بیمه‌ای (با اعمال اصلاحیه ۸۱/۱ و ۸۱/۳) (این نامه شماره ۸۱) ۳۳
- موازنین فنی تعیین نرخ‌های بیمه (یوست این نامه شماره ۸۱) ۳۴
- حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آنها (این نامه شماره ۷۱) ۳۵
- درج شروط خصوصی در بیمه نامه ۴۴
- ملزم کردن مشتری بانک به استفاده از خدمات شرکت بیمه تابعه ۴۴
- ضوابط تدبیر و عرضه محصولات بیمه‌ای ۴۵
- شرایط عمومی بیمه نامه بدنه وسایل نقلیه زمینی (این نامه شماره ۵۳) ۴۷
- بیمه خسارت‌های ۵۵
- درباره فعالیتهای شرکت ا.ا.خودرو ۵۵
- فعالیت شرکت ا.ا.خودرو ۵۶
- ماده ۱۸ قانون بیمه شخص ثالث در بیمه بدنه (نامه بیمه مرکزی) ۵۶
- مرور زمان موضوع ماده ۳ شرایط عمومی بیمه بدنه خودرو ۵۶
- درج کاربری خودرو در متن بیمه نامه ها ۵۷
- قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسوولان مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث ۵۷
- مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۴/۹ هیأت وزیران درباره برخی مقررات قانون بیمه شخص ثالث ۶۵
- از قانون برنامه پنجم توسعه ۶۷
- رأی مورخ ۱۳۸۶/۴/۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ۶۷
- تعرفه حق بیمه و نحوه تقسیط و تخفیف در حق بیمه شخص ثالث ۶۸
- جدول حق بیمه شخص ثالث انواع وسایل نقلیه در سال ۱۳۹۴ ۷۵
- مصادیق و عناوین تخلفات رانندگی حادثه ساز ۷۵
- مواردی از قانون مجازات اسلامی ۷۹
- موضوع بند (ب) ماده ۱۱ قانون بیمه اجباری شخص ثالث ۸۰
- آیین نامه چگونگی اداره صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۸۳
- پرداخت دیه زندانیان توسط صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۸۸
- اجازه پرداخت معادل سقف دو هزار نفر دیه کامل برای پرداخت دیه قربانیان سوانح رانندگی به صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۸۸
- قانون ایجاد ردیف مستقل به منظور واریز منابع مالی صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۸۸
- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ۸۸

- دستورالعمل نحوه رسیدگی، پرداخت و بازافت خسارت در صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۹۰
- دستورالعمل مراجعه مستقیم برای دریافت خسارت ۹۳
- ضوابط تشکیل کمیسیون حل اختلاف خسارت مالی (موضوع تبصره ماده ۱۷ قانون بیمه شخص ثالث) ۹۸
- آیین‌نامه نحوه توقیف وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث ۱۰۰
- نحوه تعیین سود عملیات بیمه شخص ثالث (موضوع ماده (۲۷) قانون بیمه شخص ثالث) ۱۰۲
- تعرفه بیمه اختیاری (مازاد) مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث (با اعمال اصلاحیه ۷۲/۱) (آیین‌نامه شماره ۷۲) ۱۰۸
- آیین‌نامه چگونگی استفاده از خودروهای دولتی ۱۰۹
- قانون حداقل رتبه ایران به سیستم بین‌المللی بیمه مسئولیت مدنی وسائط نقلیه موتوری زمینی در سراسر کشور ۱۱۰
- آیین‌نامه اجرایی قانون الحاق دولت ایران به سیستم بین‌المللی بیمه مسئولیت مدنی وسائط نقلیه موتوری زمینی (آیین‌نامه شماره ۷۳) ۱۱۰
- از قانون الحاق به موافقت‌نامه با کشورهای همسایه (ترانزیت) اکو ۱۱۳
- بیمه حوادث راننده (با اعمال اصلاحیه ۶۷/۲ و ۶۷/۱) (آیین‌نامه شماره ۶۷) ۱۱۵
- ماده ۳۰ قانون الحاق قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۱۷
- بند تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۱۱۸
- بند ه تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور ۱۱۸
- نظرهای بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ۱۱۸
- الزام به عرضه و خرید بیمه‌نامه حوادث راننده ۱۱۸
- حیطه پوشش بیمه حوادث راننده ۱۱۹
- پوشش بیمه حوادث راننده نسبت به سارق (متصرف غیرقانونی) ۱۱۹
- شمول سهم وزارت بهداشت به حق بیمه حوادث راننده ۱۱۹
- قلمرو پوشش بیمه حوادث راننده ۱۲۰
- لزوم کنترل بیمه‌نامه شخص ثالث وسایل نقلیه عمومی حین صدور بارنامه و صورت وضعیت به ادارات کل حمل و نقل و پایانه‌های سراسر کشور ۱۲۰
- از دستورالعمل ساماندهی واحدهای اجرای احکام کیفری ۱۲۱
- الزام محاکم قضایی به دعوت شرکت بیمه و یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی جهت شرکت در جلسات رسیدگی به دعاوی مربوط به حوادث رانندگی ۱۲۱
- نظریات مشورتی ۱۲۲
- نظرهای معاونت حقوقی ریاست جمهوری ۱۵۲

- اختلاف نظر شرکت‌های بیمه و بیمه‌گذاران و زیان دیدگان ۱۵۲
- نسخ ضمنی بندهای (۳) و (۴) ماده (۱۷) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران ۱۵۳
- اعتبار ماده (۵) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت ۱۵۳
- عوارض موضوع ماده (۹۲) قانون برنامه چهارم توسعه و ماده (۲۷) قانون بیمه اجباری شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷ ۱۵۴
- پرداخت بیش از یک دیه توسط صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۱۵۴
- امکان تأمین دیه فراتر از میزان مندرج در بیمه‌نامه ۱۵۵
- مسؤلیت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در جبران خسارت ۱۵۵
- عافیت مالیاتی انواع خدمات بیمه‌ای ۱۵۶
- ماهیت حقیقی صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و درآمدهای آن ۱۵۶
- تعیین شاخص بیمه تأخیر پرداخت شرکت‌های بیمه متخلف ۱۵۸
- مستحق حق مازاد به بیمه‌گذاران ۱۵۹
- سقف تعهدات و لالایه‌ها ۱۵۹
- پوشش افت قیمت خودرو ۱۶۰
- افزایش دیه و تعهد بیمه‌نامه ۱۶۱
- الحاقیه افزایش پوشش بیمه‌نامه ۱۶۲
- عدم استفاده مقصر از بیمه‌نامه شخص ثالث ۱۶۳
- خسارت ناشی از برتاب کردن اشیاء ۱۶۳
- پرداخت خسارت بعد از رأی دادگاه ۱۶۴
- تاریخ صدور و شروع پوشش بیمه‌نامه ۱۶۴
- خدعه و تبانی اشخاص ثالث ۱۶۵
- تخلف عابر پیاده ۱۶۶
- تقصیر پنجاه درصدی ۱۶۶
- خسارت بدنی فوت جنین ۱۶۷
- زیان‌دیدگان داخل وسیله نقلیه ۱۶۷
- دیه اثاث ۱۶۷
- رابطه سببیت وسیله نقلیه و زیان وارده ۱۶۸
- باز یافت خسارت از مقصر حادثه ۱۶۸
- سهم مقصر حادثه از دیه فوت شده ۱۶۸
- سود عملیات بیمه اجباری شخص ثالث ۱۶۹
- زمان صدور و شروع پوشش بیمه‌نامه شخص ثالث ۱۶۹
- ظرفیت مجاز وسیله نقلیه ۱۷۰
- عدم رعایت ظرفیت مجاز خودرو ۱۷۱

۱۷۲	• ماده ۴ قانون ایمنی راهها
۱۷۳	• خسارت‌های حین بارگیری و سرشینیان قسمت بار
۱۷۳	• سرشینیان قسمت بار و رعایت ظرفیت مجاز
۱۷۴	• عدم تناسب گواهینامه با نوع وسیله نقلیه
۱۷۴	• فقدان بیمه نامه و گواهینامه
۱۷۵	• خسارت بدنی مازاد بر یک ديه
۱۷۵	• مالیات بر ارزش افزوده خسارت مالی بیمه شخص ثالث و بدنه اتومبیل
۱۷۶	• متواری شدن راننده وسیله نقلیه مسبب حادثه
۱۷۷	• مرور زمان در قانون بیمه شخص ثالث مصوب ۱۳۴۷
۱۷۸	• مهلت مراجعه • مطالبه خسارت
۱۸۱	• مرجع کارشناسی خودرو در بیمه نامه
۱۸۱	• تسهیل بارش • مالیات بر ارزش افزوده با ماده ۲۷ قانون بیمه شخص ثالث
۱۸۱	• جعل سند • برای خودروهای فاقد سابقه بیمه
۱۸۲	• مبنای ظرفیت وسایل علیه بارکش
۱۸۲	• تکلیف بیمه گر به پرداخت خسارت بدنی زیان دیدگان بدون لحاظ جنسیت
۱۸۴	• ممنوعیت فروش اجباری بهوش مازاد تعهدات جانی بیمه شخص ثالث
۱۸۴	• نظریه‌های بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران درباره انواع رشته‌های بیمه
۱۸۴	• رای وحدت رویه هیات دیوان عالی کشور در خصوص میزان ديه از بین بردن طحال
۱۸۵	• اخذ سپرده مناقصه و ضمانت در قراردادهای بیمه
۱۸۵	• الزام به اجرای رأی داورى
۱۸۶	• بیمه مضاعف
۱۸۶	• تاخیر در اعلام حادثه و تأدیه خسارت
۱۸۷	• تهاتر خسارت و باز یافت
۱۸۸	• لزوم طرح دعوى بیگیری قضایی جرم جعل بیمه نامه
۱۸۸	• چک لیست‌های اجرای قوانین و مقررات
۱۸۸	• چک لیست قانون بیمه اجباری شخص ثالث
۱۸۹	• چک لیست تعرفه حق بیمه شخص ثالث
۱۸۹	• چک لیست دستورالعمل جریمه نداشتن بیمه نامه شخص ثالث
۱۹۰	• چک لیست دستورالعمل مراجعه مستقیم برای دریافت خسارت شخص ثالث
۱۹۱	• چک لیست تعرفه بیمه مازاد شخص ثالث (این نامه شماره ۷۲)
۱۹۱	• چک لیست شرایط عمومی بیمه بدنه (این نامه شماره ۵۳)

قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت صنعت بیمه حاصل سال‌ها تجربه فعالین صنعت بیمه است که با نظم بخشی به عملیات بیمه‌ای موجب سلامت بازار بیمه و تحقق اهداف آن می‌شود. هدف اصلی قوانین و مقررات موضوعه در صنعت بیمه، توسعه، تعمیم، تنظیم بازار بیمه از رهگذر تعیین تکالیف و حقوق بیمه‌گران و بیمه‌گذاران، تسهیل فعالیت مدیران بیمه‌ای، تضمین حقوق بیمه‌گذاران و ذی‌نفعان و در نهایت تامین منافع سهامداران شرکت‌های بیمه است. دسترسی آسان به قوانین و مقررات صنعت بیمه با تمام اجزا و زوایای آن موجب می‌شود که فعالین بازار بیمه شفافیت و شناخت لازم نسبت به قوانین و مقررات داشته باشند و با اشراف کافی نسبت به ضوابط حاکم، اقدام نمایند تا منافع ذی‌نفعان صنعت بیمه در نقطه بهینه قرار گیرد.

در این جهت، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای تحقق مأموریت نظارت بر حسن اجرای قوانین، مقررات بیمه‌ای، مجموعه قوانین و مقررات، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌های اجرایی و نظرات هیأت حقوقی را به روزرسانی و در کتابچه‌های جداگانه منتشر می‌نماید. گردآوری و تنظیم «مجموعه راهنمای آیین‌نامه‌ها، قوانین و بخشنامه‌های بیمه» (مراقب بیمه) در حیطه جامع پرستی است که به سفارش معاونت نظارت بیمه مرکزی توسط آقای غلامعلی ثبات اجرا شده است. بر این اساس ابتدا مجموعه قوانین و مقررات بیمه تکمیل و به صورت تخصصی دسته‌بندی شده است. سپس با مساعدت مدیریت‌های ذی‌ربط، بخشنامه‌ها و آرای هیأت حقوقی، مقررات گردآوری شد و با دقت نظر کارشناسانه تلخیص، عنوان‌یابی و دسته‌بندی گردید. همچنین نظرات هیأت حقوقی و بخشنامه‌های مرتبط نهادهای خارج از صنعت بیمه نیز استخراج و به‌صورت موازیه‌های آنها برای درج در فهرست کتاب احصا شد. در مرحله بعد، چک لیست‌های اجرای قوانین و مقررات بیمه که حاصل پروژه‌ی دیگری بود بطور کامل مورد بازبینی، اصلاح و تنقیح مجدد قرار گرفت و در نهایت، کتاب‌ها در قطع پالتویی برای استفاده آسانتر تنظیم شد.

مجموعه «مراقب بیمه» شامل شش کتاب با عناوین ۱- شرکت‌های بیمه و واسطه‌های بیمه، ۲- عملیات مالی و بیمه اتکایی، ۳- بیمه‌های خسارت، ۴- بیمه‌های اشخاص، ۵- بیمه‌های اموال، ۶- بیمه‌های مسئولیت و زیان‌های پولی منتشر شده است. تهیه این مجموعه بدون اشراف به محتوا و مفهوم قوانین و مقررات و تنقید و تجربه‌ای که حاصل سال‌ها فعالیت جناب آقای غلامعلی ثبات در بیمه مرکزی است دشوار بود که لازم می‌داند در اینجا از زحمات ایشان برای تدوین و تنظیم این مجموعه تشکر و قدردانی نمایم.

همچنین از همکاران ارجمندی که هر یک نقش و تأثیری در اجرای این پروژه داشتند بخصوص آقایان مهدی گشادرو و علی رشیدی که با بازبینی متن کتاب بیمه‌های خودرو (شماره ۳) نکات اصلاحی و موارد تکمیلی را مطرح نمودند و نیز خانم رقیه باغبانی که در به روزرسانی این مجموعه نقش داشته‌اند، تشکر کنیم.

در پایان از جناب آقای میرزائی معاون محترم نظارت بیمه مرکزی که مسئولانه پیگیر تولید و نشر این مجموعه بوده‌اند و همچنین همکاران مدیریت‌های نظارت مالی، فنی و نیز دفتر حقوقی بیمه مرکزی که در بررسی و تکمیل این کتابچه‌ها مشارکت و همکاری داشته‌اند تشکر می‌نمایم.

لازم به ذکر است که این مجموعه به طور مستمر توسط معاونت نظارت بیمه مرکزی به روز رسانی و در پایگاه اطلاع رسانی نظارت در سایت بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در دسترس قرار خواهد گرفت.

امید و انتظارم آن است که مجموعه مراقب بیمه برای مخاطبین و کارشناسان بیمه مفید باشد. بیان نقد و نظر درباره آن دریغ نکنند.

محمد ابراهیم امین

رئیس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران